

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **I. K.**, zastoupená Mgr. Janem Pernicou, advokátem se sídlem Polní 92, Brno, proti žalované: **Univerzita Karlova**, se sídlem Ovocný trh 560/5, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 9. 2023, č. j. 3 A 34/2020-61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím rektora Univerzity Karlovy ze dne 13. 1. 2020, č. j. UKRUK/316484/2019-2 (dále též „napadené rozhodnutí“) žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí děkana 1. lékařské fakulty žalované ve věci ukončení studia ze dne 16. 9. 2019, č. j. 904/412637/14/19 (dále též „rozhodnutí děkana“). Rozhodnutím děkana došlo k ukončení studia žalobkyně v navazujícím magisterském studijním programu Specializace ve zdravotnictví, oboru Intenzivní péče, na 1. lékařské fakultě žalované, podle ustanovení § 68 odst. 1 písm. g) a § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“), ve spojení s čl. 9 odst. 12 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy (dále jen „studijní a zkušební řád“), pro nesplnění požadavku vyplývajícího ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu, které spočívalo v nevykonání části státní závěrečné zkoušky – Obhajoba diplomové práce.

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl.

[3] Městský soud předně uvedl, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné, rektor se podrobně vypořádal se všemi námitkami uplatněnými v odvolání. K nezákonnosti napadeného rozhodnutí předně uvedl, že vedoucí práce vynaložila značné úsilí ke zlepšení kvality diplomové práce žalobkyně. Opakovaně žalobkyni upozorňovala na četné nedostatky a vyzývala ji k jejich odstranění. Vedoucí opakovaně nedoporučila práci k obhajobě. Neztotožnil se proto s námitkami žalobkyně, že svou funkci vedoucí práce nevykonávala svědomitě. Žalobkyni nemohlo vzniknout legitimní očekávání, že bude její práce hodnocena příznivě. Porušením řádného procesu nemůže být skutečnost, že zkušební komise v průběhu obhajoby vytkne žalobkyni i jiné nedostatky, než na které již odkazovala vedoucí práce. Bylo na žalobkyni, aby svou diplomovou práci vyhotovila a odevzdala v takové podobě, aby ji mohla obhájit. Neshledal důvodnými ani obecné námitky žalobkyně o porušení ustanovení správního řádu, obsahujících vybrané zásady správního řízení, a § 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách. Rovněž shledal, že nedošlo k porušení ochrany dobré víry účastníka správního řízení a nebylo zasaženo ani do ochrany legitimního očekávání žalobkyně. Obhajoba diplomové práce žalobkyně se konala v souladu se studijním a zkušebním řádem žalované. Byl naplněn důvod pro ukončení studia žalobkyně podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách.

III.

[4] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Namítala, že vedoucí práce má významnou roli při tvorbě práce a svými radami, konzultacemi a poznatky může studentovi při zpracovávání práce významně pomoci, nebo naopak ublížit. Vedoucí diplomové práce je oproti stěžovateli odbornicí, která činnost vedoucího diplomové práce vykonává v rámci svého profesního zaměření a svého povolání, a měla by být schopna stěžovatelku vést s cílem vyhotovení úspěšné, tj. dostatečně kvalitní diplomové práce. Vedoucí práce by měla být schopna jasně, srozumitelně a přehledně prezentovat výhrady a doporučení, kterých by se měla stěžovatelka držet. V případě, že vedoucí diplomové práce nepostupuje dostatečně svědomitě a řádně, je student spolupracující s takovým vedoucím znevýhodněn oproti jiným studentům, jejichž vedoucí řádně postupují. Ačkoli vedoucí v průběhu tvorby práce upozorňovala na nedostatky, tato upozornění byla prezentována chaoticky a nepřehledně. Nadto vedoucí diplomové práce ke konci celé přípravy práce označila práci jako „již *docela pěknou*“ a vytkla pouze minoritní nedostatky, aby následně práci nedoporučila k obhajobě. Takový závěr považovala za překvapivý a postup vedoucí práce za neodborný, neboť nedostávala relevantní zpětnou vazbu.

[6] Rovněž nesouhlasila se závěrem městského soudu, který vyhodnotil postup vedoucí práce jako svědomitý. Zejména poukázala na skutečnost, že až jeden ze členů zkušební komise vytkl stěžovateli tak zásadní nedostatek, jako je absence hypotéz výzkumu, přičemž ze strany vedoucí práce nebyla na takovou vadu práce upozorněna. Stěžovatelka byla v domnění, že pokud její práce byla v průběhu označena za „již *docela pěknou*“, bylo lze dovodit, že dříve vytýkané nedostatky byly úspěšně odstraněny. Vedoucí práce se přehnaně

pokračování

soustředila na etický rozměr práce a způsob zpracování dotazníkového průzkumu na pracovišti, avšak přehlížela jiné nedostatky, které byly následně vytčeny zkušební komisí. Vedoucí práce by měla hodnotit dílo v určité posloupnosti, kdy dochází ke kontrole zásadních a obecných bodů, mezi které stěžovatelka řadí i přítomnost hypotézy, následně dochází ke kontrole kvality naplnění či splnění těchto obecných bodů a až závěrem je hodnoceno, zda dílo splňuje formální náležitosti. Nesouhlasila ani s názorem soudu, že na vedoucí diplomové práce klade příliš vysoké nároky. Vzhledem k tomu, že příprava diplomové práce je nedílnou součástí komplexní fáze studia, nedostatky v kterékoli části této komplexní fáze lze uplatňovat jako nedostatky způsobující nesprávnost rozhodnutí správního orgánu. Městský soud dospěl k nesprávnému právnímu závěru, pokud naznal, že v jejím případě nedošlo k nespravedlivému procesu při vedení diplomové práce a následném vydání napadených rozhodnutí. S ohledem na shora uvedené navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak rozsudek městského soudu, tak rozhodnutí žalovaného.

IV.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje se závěry městského soudu, které mají oporu v platném právu a nelze je zpochybnit. Odkázala přitom na napadené rozhodnutí. Argumentaci stěžovatelky odmítla a navrhla zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

V.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 46 odst. 3 zákona o vysokých školách „*se studium v magisterském studijním programu řádně ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce.*“

[11] Podle čl. 9 odst. 2 studijního a zkušebního řádu se státní závěrečná zkouška může skládat z více částí. Podle studijního plánu studijního programu Specializace ve zdravotnictví, studijního oboru Intenzivní péče, se státní závěrečná zkouška skládá ze tří částí, kterými jsou Obhajoba diplomové práce, Praktická zkouška a Intenzivní péče.

[12] Podle čl. 9 odst. 4 studijního a zkušebního řádu se státní zkouška a její část klasifikuje obdobně jako zkouška. Na klasifikaci se usnášejí všichni přítomní členové komise. Každý přítomný člen komise je povinen hlasovat o klasifikaci. Skládá-li se státní zkouška z více částí, stanoví komise výslednou klasifikaci s přihlédnutím k průměru klasifikace jednotlivých částí. Klasifikace "neprospěl/a" je stanovena tehdy, je-li alespoň jedna část klasifikována "neprospěl/a".

[13] Podle čl. 9 odst. 6 věty první studijního a zkušebního řádu je v magisterských studijních programech součástí státní zkoušky obhajoba diplomové práce.

[14] Podle čl. 9 odst. 12 věty první studijního a zkušebního řádu řádný a dva opravné termíny konání státní zkoušky, resp. každé její části, stanoví děkan.

[15] Podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách „*se studium dále ukončuje, nesplní-li student požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu.*“

[16] Podle § 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách má „*student právo konat zkoušky za podmínek stanovených studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem.*“

[17] Podle § 68 odst. 1 písm. g) zákona o vysokých školách vysoká škola rozhoduje o právech a povinnostech studenta ve věci nesplnění požadavků podle § 56 odst. 1 písm. b).

[18] V projednávané věci bylo rektorem Univerzity Karlovy rozhodnuto o ukončení studia stěžovatelky. Jádrem kasačních námitek tvoří nesouhlas stěžovatelky se závěrem o tom, že v jejím případě byly splněny podmínky pro ukončení studia z důvodu opakovaného neobhájení diplomové práce, neboť tvrdí, že neměla rovné postavení vůči ostatním studentům vinou vedoucí své práce, která svoji pozici nevykonávala svědomitě.

[19] Ze správního spisu se podává, že vedoucí práce stěžovatelku opakovaně upozorňovala na nedostatky (viz komunikace ze dnů 23. 11. 2018, 8. 12. 2018, 11. 3. 2019, 13. 3. 2019, 25. 3. 2019, 26. 3. 2019, 23. 4. 2019 a 18. 6. 2019). Z e-mailové komunikace dle žalované vyplývá, že vedoucí práce upozorňovala stěžovatelku již od listopadu 2018 na nedostatečnost práce a prezentovaného výzkumu a vyzývala ji k jejich odstranění. K e-mailu ze dne 23. 4. 2019 Nejvyšší správní soud shodně s městským soudem uvádí, že ačkoliv je pravdou, že v něm vedoucí práci označila za „*již docela pěknou*“, upozornila rovněž na další nedostatky a vyžádala si podklady, z nichž stěžovatelka vycházela. Po dalším prostudování práce a podkladů upozornila na další nedostatky a vypracovala posudek ze dne 28. 5. 2019, v němž práci nedoporučila k obhajobě. Stěžovatelka následně odevzdala další verzi práce, přičemž vedoucí práce zpracovala nový posudek ze dne 14. 8. 2019, kterým práci opět nedoporučila k obhajobě. Z uvedeného vyplývá, že vedoucí práce vynaložila úsilí na zlepšení kvality práce stěžovatelky. Nelze stěžovatelce přisvědčit, že jí mohlo vzniknout legitimní očekávání či dobrá víra, že její práce bude hodnocena příznivě, neboť uvedené z ničeho nevyplývá. Nelze klást k tíži vedoucí práce, že zkušební komise upozornila i na jiné nedostatky než vedoucí práce, neboť zkušební komise rozhoduje na základě vlastního uvážení. Student nemá právo na to, aby byl posudek vedoucího práce a hodnotící komise ve shodě. Výslovné neuvedení všech vad práce, které zkušební komise stěžovatelce při obhajobě vytkla, nelze označit za nedodržení podmínek stanovených pro konání státní zkoušky právními či studijními předpisy.

[20] K námitce odbornosti vedoucího lze jistě potvrdit, že vedoucí práce je akademický pracovník a je součástí jeho pracovní náplně, aby byl studentovi k dispozici při konzultacích týkajících se diplomové práce. Povinnosti vedoucího závěrečné práce nejsou zákonem stanoveny, avšak jsou upraveny vnitřními předpisy. Z vnitřních předpisů a z Manuálu pro vytvoření závěrečných kvalifikačních prací vyplývá, že povinností vedoucího práce je schvalovat individuálně vybrané téma, možnost požádat o prodloužení lhůty pro zveřejnění práce, poskytovat studentovi, jehož závěrečnou práci vede, podporu v rozsahu do 10 hod., pomoci studentovi při přípravě struktury závěrečné práce zejména s ohledem na její odpovídající rozsah a zaměření, konzultovat s ním text zadání závěrečné práce a poskytovat

pokračování

studentovi včasnou zpětnou vazbu. Z argumentace stěžovatelky se jeví, že skutečně klade na vedoucí práce neopodstatněné nároky a činí ji *de facto* odpovědnou za její konečné hodnocení. Rozsah komunikace a poskytování zpětné vazby a doporučení však zcela odpovídal rozsahu povinností vedoucí práce. Není povinností vedoucí za všech okolností doporučit práci k obhajobě, pokud tomu její kvalita neodpovídá. Stejně tak není její povinností práci opravit natolik, aby bylo lze ji obhájit. Závěrečnou práci zpracovává student, nikoli vedoucí práce. Neúspěch u obhajoby či nedostatečnost a chyby při zpracování diplomové práce nelze paušálně přičítat vedoucímu práce. Bylo tedy na stěžovatelce, aby svou diplomovou práci vyhotovila a odevzdala v takové kvalitě, aby ji mohla obhájit.

[21] K tvrzení stěžovatelky o nespravedlivém přístupu vysoké školy lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009-141. Tam se Nejvyšší správní soud vyjádřil k rozsahu přezkumu vykonané zkoušky, přičemž zdůraznil, že orgány vysoké školy ani soudy nejsou oprávněny přezkoumávat klasifikaci státní zkoušky; jejich přezkum se má omezit toliko na zkoumání toho, zda zkouška proběhla v souladu se zákonem o vysokých školách a s vnitřními předpisy vysoké školy, tedy, zda byl ze strany vysoké školy zajištěn „řádný proces“. Uzavřel, že *„zákon o vysokých školách nestanoví, že student má právo na úspěšné vykonání zkoušky a z toho plynoucí právo žádat o změnu klasifikace udělené při státní zkoušce. Zjednodušeně řečeno student při konání státní zkoušky nemá právo na „výsledek“, ale na „řádný proces“ s ní související, který je primárně určen podmínkami danými studijním programem, resp. studijním a zkušebním řádem [§ 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách]. „Řádný proces“ garantuje rovnou ochranu práv a rovné zacházení se všemi studenty za obecným způsobem stanovených podmínek. (...) Princip přezkumu (státních) zkoušek na vysoké škole nespočívá a ani spočívat nemůže v přezkumu vědomostí uplatněných studentem při výkonu zkoušky a přezkumu tomu odpovídajícího ohodnocení ze strany zkoušejícího, nýbrž v přezkumu zákonnosti těch postupů, které lze ve smyslu shora uvedeného podřadit pod výkon státní správy. V závislosti na zjištěném porušení podmínek „řádného procesu“ stanovených pro konání státní závěrečné zkoušky (či jiné zkoušky) by bylo možné např. z důvodu neúplného či chybného obsazení zkušební komise, případně jiného porušení pravidel stanovených právními či studijními předpisy, rozhodnout o anulaci příslušné zkoušky (práva studenta by byla obnovena analogicky v souladu s § 68 odst. 5 zákona o vysokých školách).“* Na závěry vyslovené devátým senátem navázal zdejší soud v mnoha dalších rozhodnutích. Zmínit lze například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2011, č. j. 9 As 66/2011-62; ze dne 9. 10. 2013, č. j. 1 As 52/2012-114, č. 2974/2014 Sb. NSS; ze dne 6. 3. 2019, č. j. 6 As 251/2018-42, nebo ze dne 27. 5. 2014, č. j. 8 As 52/2013-69. Rozsahem přezkumu, avšak ve vztahu k maturitní zkoušce, že zdejší soud zabýval také v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012-47, kde uvedl, že *„ačkoli tedy jsou správní soudy oprávněny přezkoumat rozhodnutí o žádosti o přezkoumání výsledku maturitní zkoušky i z hlediska namítaných věcných nesprávností, i přesto jsou v této specifické oblasti obzvláště povinny respektovat obecnou zásadu zdrženlivosti a sebeomezení“*. Citovaná judikatura se shoduje v tom, že v rámci řízení o ukončení studia dle § 68 odst. 1 písm. g) zákona o vysokých školách je správní orgán, popřípadě správní soud oprávněn k námitkám studenta přezkoumat to, zda byl při zkoušení dodržen „řádný proces“; naopak správní orgány ani soudy nejsou oprávněny hodnotit vědomosti studenta (tj. klasifikaci jeho výkonu při konání zkoušky). Domáhá-li se stěžovatelka svého práva na „spravedlivý proces“, jež je judikaturou zdejšího soudu dovozován především na základě § 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách, musí tvrdit a prokázat konkrétní porušení vnitřního předpisu vysoké školy (zde

Studijního a zkušebního řádu nebo studijního programu) nebo zákona o vysokých školách, kterého se zkoušející, resp. vysoká škola v souvislosti s neobhájením diplomové práce a celkovým procesem jejího zpracování, měli dopustit. Stěžovatelka však žádné takové porušení nenamítala.

[22] Jak vyplývá z ustálené judikatury zdejšího soudu, rozhodnutí o ukončení studia je vázáno na nesplnění podmínek stanovených zákonem o vysokých školách či souvisejícími vnitřními předpisy vysoké školy. *„Při posuzování těchto podmínek má přitom student právo na „řádný proces“, který je primárně určován právě podmínkami danými studijním programem, resp. Studijním řádem [§ 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách]. „Řádný proces“ garantuje rovnou ochranu práv a rovné zacházení se všemi studenty“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013, č. j. 1 As 52/2012-114, č. 2974/2014 Sb. NSS, nebo ze dne 15. 12. 2011, č. j. 9 As 66/2011-62). Jde-li o rozložení důkazního břemene, lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2019, č. j. 6 As 251/2018-42, v němž Nejvyšší správní soud dovodil, že povinnost prokázat, že zkouška neproběhla férově, leží na studentovi (stěžovateli), který se jejího přezkumu domáhá. *„Žalovaná musí předložit podklady zaznamenávající postup při obhajobě a další dokumentaci, z níž vycházela při rozhodování o ukončení studia žalobkyně. Pokud z řádně vedeného spisového materiálu nevyplývá, že stěžovatelka jako správní orgán porušila zákonem či vnitřními předpisy stanovená pravidla (nebo hmotněprávní úpravu), pak je na žalobkyni, aby tvrdila a doložila konkrétní skutečnosti, z nichž by vyplynulo, že proces předcházející vydání napadeného rozhodnutí byl neférový, neobjektivní a že bylo nezákonně zasaženo do jejích práv.“* Přestože se citovaný rozsudek vztahoval k přezkumu samotné obhajoby diplomové práce, lze jeho závěry vztáhnout též na přezkum průběhu zpracování diplomové práce. V nyní souzené věci nebylo prokázáno porušení zákona o vysokých školách ani vnitřních předpisů, a kromě subjektivního přesvědčení o opaku stěžovatelka žádné konkrétní skutečnosti neuvedla ani nedoložila. Nelze proto než konstatovat, že rozhodnutí o ukončení studia dle § 68 odst. 1 písm. g) a § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách pro nesplnění studijních povinností ve smyslu čl. 9 odst. 12 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy bylo v souladu se zákonem.

[23] Nejvyšší správní soud uzavírá, že městský soud řádně odůvodnil své závěry a zdejší soud na jeho závěry v podrobnostech odkazuje, aby neopakoval již jednou vyřčené. S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[24] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, již by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. února 2024

pokračování

David Hipšr
předseda senátu